

Ustavno sodišče Republike Slovenije
Beethovnova ulica 10
1001 Ljubljana

Ljubljana, 22. december 2023

PREDMET: Pobuda za presojo ustavnosti določb Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ) in drugih zakonov in za ukinitev spolnih kvot v zakonih in vseh drugih pravnih aktih, ki kvote predpisujejo

I. UVODNE UGOTOVITVE

Sedanja pravila o tako imenovanih spolnih kvotah (tudi "ženskih" kvotah) pri kandidiranju na volitvah v Državni zbor Republike Slovenije (*v nadaljevanju: DZ in RS*) in na drugih volitvah je nujno treba odpraviti, saj so določila tega zakona in ostalih zakonov o volitvah v nasprotju z Ustavo Republike Slovenije (*v nadaljevanju: ustava*). O vsebini zakonske ureditve, ki določa spolne kvote, Ustavno sodišče RS (*v nadaljevanju: ustavno sodišče*) s stališča ustavnosti oziroma neustavnosti še nikoli ni presojalo in odločalo. Iz členov 14, 15 in 16 ustave, ki jih navajamo v nadaljevanju, jasno izhaja njihova protiustavnost oziroma neskladnost zakona o volitvah z ustavo. Zato je potrebno ta pravila čim prej posodobiti in pravno jasno urediti. Po dosednji praksi namreč izhaja, da so spolne kvote nad ustavo, čeprav spolnih kvot ustava posredno ne dovoljuje.

V postopku pritožbe na izvedbo volitev v DZ leta 2018 je ustavno sodišče v odgovoru Združeni desnici – Alešu Primcu in stranki Sloga – Janku Vebru, odgovorilo zelo pavšalno in pomanjkljivo, pri čemer sploh ni ugotavljalo, ali so določbe o spolnih kvotah v zakonu skladne z ustavo ali ni. Pritožbe na sklep Državne volilne komisije (*v nadaljevanju: DVK*), ki je liste zavrгла, so bile neupravičeno zavrjnene. Ustavno sodišče po tistem doslej še ni presojalo o ustavnosti zakonov in pravnih aktov, ki te kvote omogočajo oziroma uzakonjajo.

Praksa kaže, da so spolne kvote mnogokrat nepremostljiva ovira, ki onemogoča izbiro najboljših kandidatov, saj preprečujejo kandidiranje mnogim, s tem pa tudi izvolitev najboljših in najbolj kompetentnih ljudi tako v moralnem kot tudi v strokovnem pogledu.

Za razumne ženske so kvote po njihovih lastnih izjavah žalitev in ponižanje za ženske same. Spolne kvote tako niso znak napredka, pač pa znak nasilnega vsiljevanja ob izostanku zavedanja lastnih omejitev in naravnih danosti. To kaže tudi na nerazumevanje smisla demokracije, to je možnost izbire najboljših in hkrati dela voljnih kandidatov po načelu meritokracije, ki je edino sprejemljiv kriterij za kandidaturo. Prav izpolnjevanje tega kriterija za izvolitev mora biti v končni konsekvenci izključna pravica volivcev samih, ne pa institucije DVK in/ali sodišč, kot se to dogaja sedaj.

Zato je vsebinska presoja ustavnosti oziroma neustavnosti Zakona o volitvah glede spolnih kvot ne samo potrebna ampak nujna. Ustavno sodišče se je doslej sklicevalo le na zakon, ki kvote zahteva, o neustavnosti takšne zakonske ureditve v nasprotju z Ustavo pa se do sedaj sploh še ni opredelilo. Zakon pa seveda nikakor ne more biti nad ustavo.

Zaradi navedenega izpostavljam 43. člen Zakona o volitvah v DZ – šesti in sedmi odstavek tega člena, ki glasita:

"Na kandidatni listi noben spol ne sme biti zastopan z manj kakor 35% od skupnega dejanskega števila kandidatke in kandidatov na listi.

Določba prejšnjega odstavka ne velja za kandidatne liste, na katere so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov."

Po načelu enakosti pred zakonom so v Republiki Sloveniji vsem in vsakomur zagotovljene enake temeljne človekove pravice in svoboščine. Vsi so pred zakonom enaki, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino (14. člen ustave). Katerokoli odstopanje od enakosti ali katerakoli diskriminacija na osnovi naštetih atributov, najsibo negativna ali pozitivna, je v neskladju z ustavo. Diskriminacija na osnovi spola ni dopustna nikdar, niti v vojnem ali izrednem stanju je izjemoma ni dopustno začasno razveljaviti ali omejiti.

Obe citirani alineji Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ) sta v neskladju z Ustavo in z določili Evropske Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin s protokoli. Ustavna načela so jasna, rasna, verska ali spolna pripadnost ne morejo biti podlaga za kakršnokoli selektivno diskriminatorno zakonodajo. Tega se zaveda tudi Evropska komisija, ki spolnih kvot ne vključuje v EU zakonodajo v smislu obvezne direktive, ampak zastopanost žensk uvršča zgolj v korporacijsko zakonodajo npr. kot normo za gospodarske družbe, ki poslujejo na borzi. Ali pa gre za tovrstne določbe v primeru volitev v stanovskih organizacijah, ne pa za volitve političnih predstavnikov ljudstva.

Seveda pa je ta ureditev tudi povsem v nasprotju z vrednoto spoštovanja posameznika, ki je v tem primeru poteptana, saj predstavlja nasilni administrativni poseg države v avtonomijo človeka kot osebe. Administrativno pogojevanje ustreznosti kandidatur glede na spol, je obenem tudi hud poseg v svobodo političnih strank, gibanj ali skupin in v svobodno izbiro na volitvah. Pomeni omejevanje ponudbe in s tem demokratične izbire, ki je pogoj za svobodne in resnično demokratične volitve.

Danes je že jasno, da spolne kvote ne vodijo v enakost in napredek ter v večjo kvaliteto demokracije, ampak so postale pravni anahronizem in recidiv nekdanjega upravičenega in tudi sicer pravičnega boja žensk za volilno pravico, ki je v vsem demokratičnem svetu že nesporna in uresničena, celo pri kandidiranju za najvišje funkcije v državi. Dokaz za to, da spolne kvote ne delujejo, je izvolitev predsednice države kljub dejstvu, da Zakon o volitvah predsednika republike (ZVPR) obveznih kvot ne predpisuje, ali pa delujejo celo negativno oziroma destruktivno, kar ob doslej najvišji doseženi stopnji zastopanosti obeh spolov po javnomnenjskih anketah dokazuje zgodovinsko najnižja kvaliteta rezultata odločevalcev – izbor poslank in poslancev v parlamentu (vir: mediji, valicon.net, ...).

Razlogi proti spolnim kvotam so tudi praktične narave, saj kvote povzročajo številne in povsem nepotrebne volilne zaplete in spore. Obstajajo namreč številni neobvezni ter hkrati bolj razumni in učinkovitejši mehanizmi za doseganje enakosti spolov. Sedanja ureditev, ki to ureja prisilno z zakonom, je po svoji naravi diskriminatorna tako do žensk kot tudi do moških. Vsaka ureditev, ki individualno človekovo pravico omejuje s pravico katerekoli druge skupine državljanov, je v ustavni demokraciji, povsem nesprejemljiva.

II. VSEBINA

1. USTAVNOPRAVNI RAZLOGI ZA OBRAVNAVO

Ustava Republike Slovenije v 14., 15. in 16. členu določa:

"14. člen (enakost pred zakonom)

V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Vsi so pred zakonom enaki.

15. člen (uresničevanje in omejevanje pravic)

Človekove pravice in temeljne svoboščine se uresničujejo neposredno na podlagi ustave. Z zakonom je mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Človekove pravice in temeljne svoboščine so omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa ta ustava. Zagotovljeni sta sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravica do odprave posledic njihove kršitve. Nobene človekove pravice ali temeljne svoboščine, urejene v pravnih aktih, ki veljajo v Sloveniji, ni dopustno omejevati z izgovorom, da je ta ustava ne priznava ali da jo priznava v manjši meri.

16. člen (začasna razveljavitev in omejitev pravic)

S to ustavo določene človekove pravice in temeljne svoboščine je izjemoma dopustno začasno razveljaviti ali omejiti v vojnem in izrednem stanju. Človekove pravice in temeljne svoboščine se smejo razveljaviti ali omejiti le za čas trajanja vojnega ali izrednega stanja, vendar v obsegu, ki ga tako stanje zahteva, in tako, da sprejeti ukrepi ne povzročajo neenakopravnosti, ki bi temeljila le na rasi, narodni pripadnosti, spolu, jeziku, veri, političnem ali drugem prepričanju, gmotnem stanju, rojstvu, izobrazbi, družbenem položaju ali katerikoli drugi osebni okoliščini."

2. IZPODBIJANE DOLOČBE

- Zakon o volitvah v državni zbor (ZVDZ), šesti in sedmi odstavek 43. člena:

(6) Na kandidatni listi noben spol ne sme biti zastopan z manj kakor 35% od skupnega dejanskega števila kandidatke in kandidatov na listi.

(7) Določba prejšnjega odstavka ne velja za kandidatne liste, na katere so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov.

Objava: Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21

- Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (ZVPEP), četrti, peti in šesti odstavek 15. člena:

(4) Na kandidatni listi noben spol ne sme biti zastopan z manj kot 40 odstotki. Vsaka lista mora biti sestavljena tako, da je najmanj en kandidat vsakega od spolov uvrščen v zgornjo polovico liste.

(5) Liste kandidatov, ki niso skladne z določili prejšnjega odstavka, so neveljavne.

(6) Določbi prejšnjih dveh odstavkov ne veljata za kandidatni listi, na katerih so uvrščeni le en ali le trije kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov.

Objava: Uradni list RS, št. 40/04 – uradno prečiščeno besedilo, 41/07 – ZVRK, 109/09, 9/14 in 59/17

- Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (ZVPEP), drugi, tretji in četrti odstavek 16. člena:

(2) Na kandidatni listi noben spol ne sme biti zastopan z manj kot 40 odstotki. Vsaka lista mora biti sestavljena tako, da je najmanj en kandidat vsakega od spolov uvrščen v zgornjo polovico liste.

(3) Liste kandidatov, ki niso skladne z določili prejšnjega odstavka, so neveljavne.

(4) Določbi prejšnjih dveh odstavkov ne veljata za kandidatni listi, na katerih so uvrščeni le en ali le trije

kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov.

Objava: Uradni list RS, št. 40/04 – uradno prečiščeno besedilo, 41/07 – ZVRK, 109/09, 9/14 in 59/17

- Zakon o lokalnih volitvah (ZLV), 70a. člen v celoti:

70.a člen

(1) *Politična stranka ali volivci, ki v volilni enoti določijo več kot enega kandidata za člana občinskega sveta, morajo določiti kandidate oziroma kandidatne liste tako, da pripada vsakemu od obeh spolov najmanj 40% kandidatur oziroma mest na kandidatni listi ter svoje kandidate oziroma kandidate na prvi polovici kandidatne liste razporediti izmenično po spolu.*

(2) *Določba prvega odstavka tega člena ne velja za kandidatne liste, na katerih so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, pri čemer mora biti na kandidatni listi, na katero so uvrščeni trije kandidati oziroma kandidatke, najmanj en predstavnik vsakega od spolov.*

Objava: Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US

3. PRAVNI INTERES VLAGATELJA POBUDE

Pobudnik za začetek postopka za oceno ustavnosti Vili Kovačič, sem aktivni državljani Republike Slovenije in kot član civilne iniciative DavkoPlacevalciSeNeDamo s sodelavci in kandidati pripravljamo kandidatno listo, ki jo bomo vložili za EU volitve 2024 na podlagi Zakona o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament (ZVPEP).

Kandidatno listo kot običajno in vselej pripravljamo svobodno na podlagi lastnih kvalitativnih meril, ki nimajo povsem nobene zveze z narodnostjo, raso, spolom, jezikom, vero, s političnim ali drugim prepričanjem, gmotnim stanjem, rojstvom, izobrazbo, družbenim položajem, invalidnostjo ali katerokoli drugo osebno nekvalitativno okoliščino kandidata ali kandidatke. Pripravljena trenutna lista ne dosega cenzusa določb zakona ZVPEP oziroma omejitvenih pogojev iz naslova spola in glede na dosedanjo prakso sodišč bi bile ali bodo kandidature v tej obliki zavrjene. Spolne kvote oziroma določbe od drugega do četrtega odstavka 16. člena zakona (enako od četrtega do šestega odstavka 15. člena zakona) neposredno posegajo v svobodno voljo izbire kandidatov ali kandidatke za volitve oziroma v osnovne človekove pravice in temeljne svoboščine. Ne le v času vlaganja kandidatur za volitve, pač pa ves čas, neprestano in stalno.

Kot predlagatelj liste sem zaradi diskriminatornih določb zakona v zvezi s spolnimi kvotami neposredno diskriminiran in oškodovan, prav tako to velja za kandidate ali kandidatke na kandidatni listi, ex lege se mi/nam vsiljuje diskriminatorne pogoje za določitev kandidatov ali kandidatke v nasprotju s svobodno voljo. Ne le, da bi bile ali da bodo ogrožene pravice predlagatelja ali predlagateljev ob vložitvi kandidature in morebitni zavrnitvi kandidatne liste s strani DVK ali kasneje s strani pristojnega sodišča, kot že rečeno so temeljne pravice in svoboščine predlagatelja oziroma predlagateljev zaradi prisilnih določb kvot na podlagi spola ogrožene ves čas njihove veljavnosti, tudi zdaj ob pripravah kandidatur za naslednje volitve.

Poleg prej navedenega imajo kandidature zaradi vsiljenih zakonskih pogojev iz naslova spolnih omejitvenih kvot tudi zaničevalni družbeni prizvok in sicer, da so tovrstne kandidature le odraz obvezne izpolnitve številčnega predpisa, ne pa pomena osebne kvalitete kandidata ali kandidatke, kar ni le v nasprotju z enakostjo, pač pa tudi z osnovnimi temelji demokracije.

Podpisani vlagatelji smo prepričani, da z zapisanim tehtno in utemeljeno dokazujemo obstoj pravnega interesa za upravičenje in uresničenje te ustavne pobude.

4. UGOTOVITEV STANJA IN ODPRAVA NEPRAVILNOSTI

Določanje spolnih kvot z zakonom ni skladno z ustavo. Tudi po mednarodnih konvencijah in Splošni deklaraciji človekovih pravic je omejevanje splošnih človekovih pravic, kot so aktivna in pasivna volilna pravica – voliti in biti voljen, nedopustno omejevati.

21/3 Volja ljudstva je temelj javne oblasti; ta volja se izraža na rednih in poštenih volitvah ob splošni in enaki volilni pravici ter s tajnim glasovanjem ali po drugem enakovrednem postopku svobodnega glasovanja.

Določba je dovolj izrazna, za voljo ljudstva kot temelj javne oblasti so posegi, ki kakorkoli omejujejo enakost volilne pravice ali spreminjajo postopek svobodnega glasovanja (kar ne pomeni le svobodnega "dostopa" do volišča ali neprisiljene oddaje glasovnice, pač pa občo svobodo izražanja volje), povsem nedopustni in v nasprotju z osnovnim bistvom deklaracije.

Enako velja iz vidika ustave - omejitev kandidiranja na volitvah na podlagi spola je treba razumeti kot diskriminatorni in nedopustni poseg v ustavno zajamčene človekove pravice, ki jih ni dopustno omejevati niti v vojnem in izrednem stanju države. Ne glede na pozitivno določbo ustave, ki je zakonodajalcu naložila spodbujanje enakih možnosti moških in žensk pri kandidiranju na volitvah. Zakonodajalec naloge ni opravil znotraj ustavnopravnih okvirov.

Ker je velika verjetnost, tako rekoč gotovost, da sedanja sestava DZ RS, sama ni v stanju zakonske anomalije spolnih kvot odpraviti sama, predlagamo, da to stori ustavno sodišče in ugotovi, da so četrti, peti in šesti odstavek 15. člena ZVPEP, drugi, tretji in četrti odstavek 16. člena ZVPEP, šesti in sedmi odstavek 43. člena ZVDZ ter 70a. člen ZLV v neskladju z ustavo in naj jih razveljavi.

5. NEENAKOST IN NEKONSISTENTNOST UREDITVE

Pravni red republike Slovenije opredeljuje zgolj dva spola in sicer moškega in ženskega. O tem se je ustavno sodišče že izreklo.

Vsa ali vsaka kombinatorika sestave kandidatnih list v primerih volitev v DZ (ZVDZ), Evropski parlament (ZVPEP) ali občinske/mestne svete (ZLV) se vrti okrog administrativnega cenzusa zastopanosti enega spola nasproti drugemu, torej matematično okrog medsebojnega razmerja obeh spolov. Zakonodajalec se je doslej že nekajkrat izrekel, da z uzakonitvijo administrativno določenih razmerij ali deležev zasleduje cilj iz četrtega odstavka 43. člena ustave - spodbujanje enakih možnosti moških in žensk pri kandidiranju na volitvah v državne organe in organe lokalnih skupnosti. Ne glede na morebitne dobre namere je zakonodajalec ta cilj nepremišljeno zgrešil.

Kot že prej zapisano, rešitev posega v temeljne pravice in svoboščine drugih državljanov, predlagateljev kandidatnih list (ne glede na obliko: stranka, gibanje, državljani) in predlaganih kandidatov na volitvah, ki administrativno določenim pogojem, kvotam, iz različnih razlogov ne zadostijo.

Poleg tega ustvarja dve vrsti neenakosti med posamezniki. Prva izhaja iz neenake obravnave posameznikov (tudi skupin; celotna kandidatna lista) v omenjenem primeru - to je takrat, ko predlagatelj na listo uvrsti kandidate po svobodnem in kvalitativnem izboru, pri tem striktno upoštevajoč ustavno prepoved sleherne diskriminacije na podlagi spola, rase, vere ali drugih njihovih osebnih okoliščin. Če medsebojno razmerje spolov predlaganih kandidatov na listi ne dosega z zakonom določenega odstotkovnega deleža (35%, 40%), je vsem kandidatom ex lege odvzeta njihova temeljna pravica in so po uveljavljeni praksi izločeni iz postopka. Kar jih

postavlja v neenak položaj glede na druge, pri katerih je medsebojno razmerje obeh spolov slučajno ali iz preračunljivosti ustrezno. Pri tem ne gre le za nesorazmeren poseg v svobodno voljo predlagatelja in kandidatov, grobo je poteptano osnovno načelo enakosti.

Druga iz zakonov, ki uzakonjajo t. i. spolne kvote (ZVDZ, ZVPEP, ZLV), več kot očitna izhajajoča neenakost so različno določeni medsebojni deleži obeh spolov. Medtem ko ZVDZ določa delež v višini 35%, druga dva zakona določata 40%. Za kar seveda ni nobene logične, naravne, pravne ali katerekoli druge utemeljitve. Kar povzroča neenakost med različnimi predlagatelji in kandidati, ki uveljavljajo isto osnovno pravico, voliti in biti voljen, na različnih volitvah - katerim osnovni temelj je isti, demokracija oziroma pravica vladanja ljudstva. Če se neenakost v primerih deležev v višini 35% in 40% deležev še ne zdi dovolj očitna, ne gre spregledati tretjega deleža in sicer 0%. To je matematično izražen nujni delež v primerih, ko zakon kvote ne vsebuje - kot že omenjeno npr. v primeru volitev predsednika države.

Ureditev izvajanja spodbujanje enakih možnosti moških in žensk pri kandidiranju na volitvah ni konsistentna. Na eni strani uvaja različne deleže (kvote), na drugi strani za volitve drugih državnih organov tega ni - že omenjeno za predsednika države, za člane državnega sveta, ustavne sodnike, sodni svet in druge, ki bi jih bilo na tem mestu preveč za naštevanje.

6. MEDNARODNE KONVENCIJE IN PRAVO EU

Podpisniki pobude poudarjamo, da tudi veljavni mednarodni akti, kot npr. Splošna deklaracija človekovih pravic ali Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, nikjer ne določajo spolnih kvot kot obvezni normi in temu ustrezno prisilne spolne kvote tudi niso del prava EU in jih ne zajema nobena evropska direktiva. Načelo enakosti žensk in moških se mora zagotavljati na vseh področjih in ne sme preprečevati ukrepov o specifičnih ugodnostih v korist nezadostno zastopanega spola, vendar te specifične ugodnosti ne smejo biti nesorazmerne in ne smejo grobo posegati v temeljne pravice in svoboščine drugih.

7. URGENTNOST ZADEVE

Ustavnemu sodišču predlagamo, da pobudo obravnava kot utemeljeno in kot absolutno prednostno. Do končne odločitve pa - v primeru, če sodišče ne more odločiti takoj - da zadrži izvajanje vseh določb v zakonih, uredbah in odlokih in drugih pravnih aktih, ki spolne kvote predpisujejo ali jih vključujejo na obvezujoč način.

Glede na prihajajoče evropske volitve pričakujemo, da bo ustavno sodišče razumelo nujnost, da odloči čim prej, vsekakor pa dovolj zgodaj, da bo možno pravočasno izvesti svobodno predvolilno kampanjo za volitve poslancev v Evropski parlament brez diskriminatornih prisil.

8. PREDLOG ZA PREDHODNO ODLOČANJE

Neenakost pri prisilni določitvi števila kandidatov ali kandidatki pri kandidiranju na volitvah v predstavniške organe (evropski parlament, državni zbor, občinski sveti) posega v samo jedro človekovih političnih pravic, ki so bistveni del ustavne demokracije in so tudi ključna sestavina evropske vladavine prava.

Spolne kvote tudi niso sestavni del prava Evropske unije in jih kot obvezne ne vključuje nobena Evropska direktiva. Vztrajanje na spolnih kvotah v zakonodaji je torej nedemokratski anahronizem, ki ovira demokracijo in ne obratno, je ne krepi ali vzpodbuja.

V primeru, če ustavno sodišče ne bo v stanju o zadevi odločiti ali ne bo želelo odločiti, predlagatelji smatramo, da je v zvezi z vprašanjem prisilnih kvot na podlagi spola dolžno predlog za predhodno odločanje nasloviti na sodišče Evropske unije. Vnaprej predlagamo, da v takem primeru to tudi stori. Tudi iz vidika harmonizacije pravnih ureditev na nacionalni in evropski ravni.

9. JAVNA SEJA USTAVNEGA SODIŠČA

Ustavnemu sodišču tudi predlagamo, da v zadevi zaradi interesa javnosti in pomembnosti pravnega vprašanja razpiše javno sejo. Seja naj bo omogočena tudi v obliki zvočnega in slikovnega spremljanja na daljavo. Za to v digitalni dobi ni nobenih resničnih ovir, obstajajo vsi tehnični pogoji za tovrstno izvedbo.

III. ZAKLJUČEK:

Demokratični koncept izvajanja človekovih pravic je jasen in je nedeljiv. Kolektivne pravice: glede na raso, spol ali versko pripadnosti ne morejo in ne smejo nadvladati človekovih pravic, ki so individualne in pripadajo subjektu. Zato so obvezne spolne kvote v naši zakonodaji v neskladju z ustavo in z mednarodnimi akti. So diskriminacija, ki se skriva za navidezno enakostjo.

Spolna pripadnost, ki je sicer telesna lastnost posameznika, z nobenim pravnim aktom ne more nadvladati splošne volilne pravice, ki je nedeljiva in neodtujljiva in je povsem na vrhu lestvice človekovih političnih pravic.

Spolne kvote ne samo, da so v nasprotju z mednarodnimi akti in ustavo RS, ampak pomenijo posebno vrsto diskriminacije, tako kandidatov kot kandidatk, saj posledično deformirajo oz. izkrivljajo voljo volivk in volivcev ter izrazito in bistveno ožijo možnost demokratične izbire. Pravica do izbire pa je temeljno načelo delovanja vsake demokracije.

Predlagatelji:

Vili Kovačič, [redacted] **predlagatelj kandidatne liste državljanov za EU volitve**

Jožica Belak, [redacted] **kandidatka na listi državljanov za EU volitve**

Tom Zalaznik, [redacted] **kandidat na listi državljanov za EU volitve**